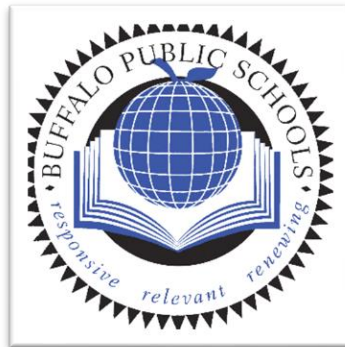


ဘာဖလိန်ပဒိန်ကိုတဖန်

ပတီလၢပုၤတၢၢ်ဝးဝးအတၢ်ဘျၢ
ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤတီၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်တဖန်

၂၀၂၂-၂၀၂၅

ကိုဖိတၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ



Dr. Tonja M. Williams

ကိုပုၤပၤဆုၤတၢ်ဖိအခိၣ်

www.buffaloschools.org

ဘၣ်အိၣ်ဒီးကိုဖိတၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးတၢ်သိၣ်တၢ်သီန့ၣ်လဲၣ်.

တၢ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအတၢ်ပညိၣ်တခါအံၤ ဘၣ်တၢ်ပၢ်လီၤအီၤလၢ ကပၢ်ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်မုၢ်လၢကွၢ်စိ
လၢ ကိၣ်ဖိတၢ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သး လၢဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ ဒီးတၢ်လဲၤသးဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါလၢကိၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအ
ပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပလိၣ်ဘၣ်တၢ်အံၤလၢကိၣ်ဖိတဖၣ်ကအိၣ်ဒီးတၢ်မၤလိအလီၢ်အခိၣ်အဃၢၤလၢအဂ့ၤကတၢၢ်က
သ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢကိၣ်တၢ်သိၣ်လိအလီၢ်ဒီးအခိၣ်အဃၢၤပုၤတဝါတဖၣ်အတၢ်ကွၢ်ထွဲကဟုကယၢ်တၢ်အဂီၢ် တၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢ
ကအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါပၢ်ကဲတၢ်, တၢ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးလၢအဂ့ၤ, ဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲလိၣ်သးတဂၤဒီးတဂၤယုၢ်ဒီး နီၢ်
တဂၤတၢ်သ့ၣ်သိၣ်ပီၣ်လီၤက့ၤသး ဒီးတၢ်ပၢ်ကဲပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်သိးကမၤစၢၤတၢ်လူၤပိၢ်မၤထွဲတၢ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအံၤအဂီၢ် ကိၣ်ဖိတ ဖၣ်အမူဒါအိၣ်မနုၤလဲၣ်.

လၢကပၢၤဃးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢဒီးတၢ်ကလဲၤသးဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါလၢကိၣ်ပူၤကသ့အဂီၢ်ဒီးလၢတၢ်လူၤ
မၤထွဲတၢ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအံၤတုၤလီၤတီၤလီၤအဂီၢ် ကိၣ်ဖိတဖၣ်အမူဒါအိၣ်ဝဲဒိၣ်မး
န့ၣ်လီၤ. ကိၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်လီၢ်လၢနကမၤလိဘၣ်တၢ်အဂီၢ်, ဒီးတၢ်လိၣ်ဘၣ်နတၢ်မၤစၢၤလၢ ကပၢ်ကိၣ်လၢတၢ်ဘၣ်တ
ၢ်ဘၢပူၤဒီးလၢတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အိၣ်ဝဲကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကိၣ်ဖိတဖၣ်ဘၣ်တၢ်မုၢ်လၢအီၤလၢ အကတီၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်လုၢ်သ့ၣ်ခါပတ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်အံၤဆူသရၣ်သ
မၤ, ကိၣ်ခိၣ်, မ့တမ့ၢ်ကိၣ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဂၤဂၤအအိၣ်တဘျီဃီန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤပၢ်ယုၢ် ပုၤတဂၤဂၤလၢထံၣ်
ဝဲပုၤဂၤအိၣ်ဒီးတၢ်စုကဝဲၤ,သံး မ့တမ့ၢ်တၢ်တခါခါလၢတဖိးသဲးဘၣ်လၢကိၣ်လီၢ်ဟီၣ်ကဝီၤပူၤ(ပၢ်ယုၢ်ကိၣ်ဘၢဝဲ
ကါတဖၣ်အပူၤ)မ့တမ့ၢ်ဝဲတၢ်သိၣ်လိမၤဒီးအိၣ်ဝဲအလီၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.

ကိၣ်ဖိအမူအဒါတဖၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.

ကိၣ်ဖိခဲလၢၢ် ဘၣ်တၢ်မုၢ်လၢအီၤလၢအကအိၣ်ထီၣ်အိၣ်လီၤလၢအကြၢးအဘၣ်ဒီးလၢတၢ်ပၢ်ကဲအ
ပူၤ, ယုၢ်ဒီးတၢ်ဆိမိၣ်ကွၢ်ထွဲလၢပုၤအဂၤတဖၣ်အတၢ်ပူၤဖျဲးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ
အသိး, ကိၣ်ဖိတဂၤ ကဘၣ်-

- ဂုးကျဲၤစၢၤလၢတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဘၣ်အိၣ်အဂ့ၤကတၢၢ်ဒီးထဲးဂံၢ်ထဲးဘါလၢကဒီးန့ၣ်ဘၣ်အပတီၢ်အထီကတၢၢ်
ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ထီၣ်ကိၣ်ကိးနံၤဒဲး, လဲၤဆူတီၤပူၤဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဘၣ် ဒီးအိၣ်ကတီၤသးလၢကမၤလိတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

- မပိုင်ထွက်သိပ်တင်သီလကိဖိတ်ပင်သုဉ်ပင်သးအဂီၢ်, လာအပဉ်ယုဉ် ကိဖိတ်သိးကူကၢတၢ်သိဉ်တၢ်သီ, တၢ်သုအံၤလဲဉ်တြီနံးတၢ်သိဉ်တၢ်သီန့ဉ်တက့ၢ်.
- ယုတၢ်မၤစၢၤလၢကိပုၤမၤတၢ်ဖိအအိဉ် ဖဲဘဉ်ဘျါဆုတၢ်ဂ့ၢ်ကိတဖဉ်လၢအဒုးကဲထီဉ်တၢ်သိဉ်က့ၤသီက့ၤတၢ်ပံးဂ့ၢ်ဝီအပတီၢ်တချုးတုၤဒံးဘဉ်အခါ(ကိပုၤဟ့ဉ်ကူဉ်ဟ့ဉ်ဖးတၢ်,ပုၤဂ့ၢ်ဝီပုၤမၤတၢ်ဖိ, စ့ယဲးစံပုၤမၤတၢ်ဖိ) န့ဉ်တက့ၢ်.
- ရုလိာ်မၤတၢ်ဒီးသရဉ်သမါ, ပုၤပၤဆုတၢ်, ကိပုၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါအဂၤတဖဉ် ဒီးကိဖိကဒဲကဒဲလၢတၢ်ပင်ကဲ ဒီးလၢတၢ်ပင်သုဉ်ပင်သးလၢအဂ့ၤအပူၤန့ဉ်တက့ၢ်.
- တူၢ်လိာ်နမူနဒါလၢနတၢ်ဖိတၢ်မၤတဖဉ်အဖိခိဉ်တက့ၢ်.
- တီဉ်ဖျါထီဉ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူကိပုၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါအအိဉ် လၢကမၤစၢၤတြီပဒီဝဲတၢ်လီၤပျံၤလီၤဖုးမ့တမ့ၢ်တၢ်မၤဘဉ်ဒိကိဖိအဂၤတဖဉ်န့ဉ်တက့ၢ်.
- မၤစၢၤလၢတၢ်မၤလိတၢ်အလီၢ်လၢကအိဉ်ပူၤအိဉ်ဖျဲးဒီးတၢ်လဲၤသးဘဉ်ဘျိးဘဉ်ဒါအဂီၢ် ဒီးယုးယိဉ်ပင်ကဲပုၤအဂၤတဖဉ်န့ဉ်တက့ၢ်.
- မၤဝံၤကိတၢ်မၤလၢတၢ်ဟ့ဉ်လီၤနၤတဖဉ်ခဲလၢာ်န့ဉ်တက့ၢ်.
- ဒိကနဉ်ကိပုၤပၤဆုတၢ်ဖိ, ကိပုၤမၤတၢ်ဖိ,ဒီးကိပုၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါတဖဉ်အတၢ်ယုထီဉ်တၢ်တဖဉ်န့ဉ်တက့ၢ်.
- ပင်ကဲကိတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖဉ်န့ဉ်တက့ၢ်.
- သူတၢ်စံးတၢ်ကတိၤလၢအကြၢးအဘဉ်တဖဉ်န့ဉ်တက့ၢ်.

တချုးတၢ်လုၢ်သ့ဉ်ခါပတ်တၢ်ပင်သုဉ်ပင်သးတၢ်သိဉ်တၢ်သီအိဉ်ထီဉ်ဒံးဘဉ်အခါ ကဘဉ်မၤမန့ၤလဲဉ်.

- တဲသကိးတၢ်ဒီးနသရဉ်
- ယုလဲၤဆူတၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤကိဖိကရူၢ်အရ
- ဂံၢ်တုၤနီၢ်ဂံၢ် ၁၀
- ကသါန့ဉ်လီၤဆူဉ်ဆူဉ်
- ယုတၢ်မၤစၢၤလၢကိပုၤမၤတၢ်ဖိတဂၤဂၤအအိဉ်
- ဒုးအိဉ်ထီဉ်တၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤတခါခါဒီးနသရဉ်လၢကမၤစၢၤနၤဖဲတၢ်ကိတၢ်ခဲဘဉ်နၤအခါ
- အိဉ်ကတိၤသးလၢတၢ်မၤလိအဂီၢ်
- လဲၤလၢတၢ်ဆၢကတိၢ်ဘဉ်ဘဉ်ဒီးအိဉ်ကတိၤသးလၢတၢ်မၤလိအဂီၢ်
- အိဉ်ဖဲတၢ်လီၢ်လၢတၢ်ပင်ပနီဉ်လီၤဝဲထီဉ်ဘိ
- တဲသကိးတၢ်ဒီးနမိနပါ, ဖံဖု, မ့တမ့ၢ်ပုၤဟံဉ်ဖိပိတဂၤဂၤ

ဒီကိစ္စတစ်ခုအသီး သတ်ခွဲတတ်ယာ်ဒီးယမူယဒါတဖန်မှ်မနုလဲင်.

ကိစ္စခဲလက်အိန်ဒီးတတ်ခွဲတတ်ယာ်လၢ-

- ကထိန်ဘန်ကိစ္စကီရ်အပူ၊ ဝဲပုကွၢ်ထွဲတတ်မုတမုာ်ပုကယုကယာ်တတ်ဖိအိန်ဆိးဝဲအလီသ့ဝဲ ဒီးဒီးန့ၢ်ဘန်ပဒိန်တတ်ကုန်ဘန်ကုန်သ့ခိလီ ဒီးလၢအကြားဝဲဘန်ဝဲအသီး လၢ သးနံၣ်၅ တုၤ ၂၁ နံၣ်, ဒီတတ်ဘျၢအိန်ဝဲအသီးသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.
- ဆၢမုာ်လၢလၢ ကိစ္စန့ၣ်ကမုာ်ဝဲတတ်လီၤလၢအပူဖျဲး, လဲၤသးဘန်ဘျီးဘန်ဒါ ဒီးဒီတတ်တိတ်ဖိအိန်ဝဲလၢလၢပုၤပုၤအပူ လၢကိစ္စခဲလက်ကဒီးန့ၢ်ဘန်တတ်ကုန်ဘန်ကုန်သ့ ဒီးတတ်ကရုလိာ်မၤတတ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်လၢတတ်ကွၢ်မဲာ်တတ်ဘန်အပူန့ၣ်လီၤ.
- ကဘန်တတ်ပာ်ကဲအီၤတဂၤစုာ်စုာ် ဒီးရုလိာ်မၤတတ်လၢအအိန်ဒီးတတ်ယုာ်ဆၢကျိၤဆၢ, လၢတကွၢ်မဲာ်တတ်ဘန်, ဒီးလၢတတ်ပာ်ကဲအပူခိဖျိကိစ္စအဂၤ ဒီးကိစ္စပုၤမၤတတ်ဖိတဖန်န့ၣ်လီၤ.
- ပာ်ဖျါထီၣ်နီၢ်တဂၤတတ်ထံၣ်တတ်ဆိမိၣ်လၢတတ်ကတိၤမုတမုာ်လၢတတ်ကွဲးလီၤလၢလံာ်ပူ
- သိးတတ်ကုတတ်ကၤဒ်သိးကပာ်ဖျါထီၣ်နီၢ်တဂၤအလုာ်လၢသကးပဝးအိန်အသိး
- ဒီးန့ၢ်ဘန်ကုန်သ့တတ်ခွဲတတ်ယာ်လၢအကြားအဘန်ထဲသိးတုၤသိး
- န့ၣ်လီၤမၤလိတတ်လၢကိစ္စတတ်ဟူးတတ်ဂဲၤတဖန်ခဲလက် လၢတတ်ထဲသိးတုၤသိးအပူ ဒီးလၢတတ်ကွၢ်တလီၤတတ်အိန်ဘန်အပူ မုာ်လၢကလုာ်န့ၣ်အယိမုာ်ဂ့ၤ, အလွဲာ်မုာ်ဂ့ၤ, တတ်စုာ်တတ်န့ၣ်မုာ်ဂ့ၤ, တတ်ဘူၣ်တတ်ဘါမုာ်ဂ့ၤ, တတ်ဘူၣ်တတ်ဘါတတ်ဆဲးတတ်လၢမုာ်ဂ့ၤ, မိာ်ဖါမုာ်ဂ့ၤ, ဘန်ထွဲမုာ်ခွါတတ်အိန်သးမုာ်ဂ့ၤ, တတ်ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်အလီၤမုာ်ဂ့ၤ, ကလုာ်န့ၣ်ဖိမုာ်ဂ့ၤ, ထံၣ်ရုာ်ကိာ်သးတတ်ဘန်ထွဲမုာ်ဂ့ၤ, သးနံၣ်မုာ်ဂ့ၤ, သဘူၣ်ထီၣ်ပုာ်ဂ့ၤမုတမုာ်နီၢ်ခိကွၢ်ဂီၤတလၢပုၤဘန်မုာ်ဂ့ၤအဖိခိန်န့ၣ်ဘန်.
- ဒီးန့ၢ်ဘန်တတ်ဂ့ၢ်တတ်ကျိၤလၢအဘန်ထွဲတဖန်ခဲလက် ဒီးတတ်ဂ့ၢ်မိာ်ပုာ်ဘန်သးကသံၣ်မူၤဘျီးဒီးတတ်အိသံးမိၤဂးမိၤတဖန်အဂ့ၢ်, ဒီးန့ၢ်ဘန်စုာ်ကီးနီၢ်တဂၤ မုတမုာ်တတ်ကရၢကရိတဖန်လၢဟ့ၣ်လီၤမၤစၢၤတတ်လၢကိစ္စဖိတဖန် လၢအိန်ဒီးတတ်ကိတတ်ခဲဒိန်ဒိန်မုာ်မုာ်လၢနီၢ်တဂၤအဂီၢ်ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ဘန်တတ်တြီပဒီအီၤလၢတတ်မၤပျံၤမၤဖုးတတ်, တတ်မၤတံာ်တတ်, မုတမုာ်တတ်ကွၢ်တလီၤတတ်လၢတတ်ဆိမိၣ်အီၤလၢအကလုာ်န့ၣ်အယိမုာ်ဂ့ၤ, အလွဲာ်ယိမုာ်ဂ့ၤ, အစီၤအယိမုာ်ဂ့ၤ, ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်တတ်လီၤမုာ်ဂ့ၤ, ကလုာ်န့ၣ်ဖိအယိမုာ်ဂ့ၤ, တတ်ဘူၣ်တတ်ဘါအယိမုတမုာ်တတ်ဘူၣ်တတ်ဘါတတ်ဆဲးတတ်လၢအယိမုာ်ဂ့ၤ, မိာ်ဖါ, မုာ်ခွါတတ်ဘန်ထွဲမုတမုာ်နီၢ်ခိတတ်တလၢတပုၤဘန်အယိမုာ်ဂ့ၤ, လၢ

ဟဲဒီဖျိကိုပုၤမၤတၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ်ကိုဖိတဖၣ်လၢအိၣ်လၢကိုကရၢၢ်ပူၤမ့တမ့ၢ်ဖဲဘူၣ်ပွဲ, တၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်ဟူး တၢ်ဂဲၤလၢကိုကရၢၢ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ကိုဖိတဖၣ်အိၣ်ဒီးမူဒါလၢ-

၁. ကထီၣ်ကိုကိးမုၢ်နံၤဒဲး, ထီၣ်ဒီးလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဘၣ်, မၤကိုတၢ်မၤတဖၣ်, ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါလၢ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အိၣ်ဒီးအိၣ်လၢအဂ့ၤတတၢ်,အိၣ်ကတီၢ်အသးလၢကမၤလိတၢ်အဂီၢ်, ဒီးကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ် လီၤအိၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ လၢအဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

၂. ကသ့ၣ်ညါဝဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဒီးတၢ်မုၢ်လၢတဖၣ်လၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်ကိုဖိတၢ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သး လၢအဝဲ သ့ၣ်ကဘၣ်လူၤမၤပိၢ်ထွဲဝဲဒ်တၢ်န့ၣ်လီၤတဖၣ်အိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ.

၃. ကပၢ်ကဲပုၤကိးဂၤလၢကိုပုၤတဝါအပူၤ ဒီးရူလိၣ်မၤတၢ်ဒီးပုၤဂၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ် ဒ်ပုၤဂၤကရူလိၣ်မၤ တၢ်ဒီးအိၣ်ဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်အသိးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

၄. ကပၢ်ဖျါထီၣ်အတၢ်ထံၣ်ဒီးအတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးလၢတၢ်ပၢ်ကဲအပူၤ ဒ်သိးအသုတမၤဘၣ်ဒိပုၤသး ဘၣ်, တခဲၣ်သ့ခဲၣ်ဂီၤပုၤဂၤဘၣ်,မ့တမ့ၢ် ဟံးယံးယးပုၤအဂၤအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

၅. သိးကူကၤလၢအကြၢးအဘၣ်ဒ်ကူကၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီအိၣ်အသိး, လၢအဒုးလီၤမၤဘၣ်ယိၣ်ဝဲနီၢ်ခိ ဆူၣ်ချမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ပူၤဖျဲးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်မၤတံၢ်တၢ်ကိုအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတၢ်မၤသကိးတၢ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤတံၢ်တၢ်လၢအတကြၢးတဘၣ်ဘၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

၆. ကသုဉ်ညါကုဉ်သုတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤလၢအိဉ်ပၢ်အသး လၢကသုအိၤလၢနီဉ်တၢ်သုတၢ်ဘဉ်ကလဲၤထီဉ်လဲၤထီလၢအဂ့ၤကတၢၢ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

5

၇. ကဂုးကျဲၤစၢၤအဂ့ၤကတၢၢ်လၢနီၢ်တၢ်သုတၢ်ဘဉ်အိဉ်အသိး လၢတၢ်မၤလိဒီးကိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂၤတဖၣ်အဂီၢ်, ဒီးလၢတၢ်တက့ၢ်တလီၤတၢ်ဘဉ်အပူၤ တၢ်စၢၤမၤစၢၤပုၤဂၤကသုအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

၈. ကသုဉ်ညါထွဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးတၢ်တၢ်စၢၤမၤစၢၤအကျိၤအကျဲၤ ဒီးလၢကယုတၢ်ဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤဝဲနီၢ်တၢ်ကိတၢ်ခဲ, ဝဲဆၢကတီၢ်အကြးအသိးကသုအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

၉. ကပၢ်ကဲလိာ်သးတၢ်ဒီးတၢ်ဒီးရူလိာ်မၤသကိးတၢ်ဒီးပုၤဂၤလၢတၢ်သးဂ့ၤသးဝါအပူၤဒ်ကီၢ်ရုဉ်တၢ်သိဉ်တၢ်သီဘဉ်ယးတၢ်ပၢ်သ့ဉ်ပၢ်သးအံၤအသိး ဒီးတၢ်အၢဉ်လီၤအိၤလီၤလၢတၢ်ပၢ်လီၤအိၤဒ်တၢ်အိဉ်ဒီးအသူးအသ့ဉ်တၢ်ဘျါအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

၁၀. ကအိဉ်ဒီးတၢ်ပၢ်သ့ဉ်ပၢ်သးလၢအကြးအဘဉ် လၢကဟ့ဉ်ဂံၢ်ဟ့ဉ်ဘါခိဉ်ယၢၤတၢ်အိဉ်သး လၢအပူၤဖျဲးဒီးတၢ်မၤပျံၤမၤဖူးတၢ်, တၢ်မၤတံာ်တၢ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ကွၢ်တလီၤတၢ်တဖၣ်န့ဉ်လီၤ.

၁၁. ကပၢ်ကဲဒီးဟ့ဉ်ဂံၢ်ဟ့ဉ်ဘါပုၤအဂၤလၢ ကတီဉ်ဖျါထီဉ်ဝဲတၢ်မၤပျံၤမၤဖူးတၢ်, တၢ်မၤတံာ်တၢ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ကွၢ်တလီၤတၢ်တဖၣ် ဝဲအကဲထီဉ်သးအခါန့ဉ်လီၤ.

6

ယဘဉ်လူပိတ်ထွဲကူကတၢ်သိဉ်တၢ်သီမနုၤတဖၣ်လဲဉ်.

ဖဲအိဉ်လၢကိဟီဉ်ကဝီပူၤအခါမ့ၢ်ဂ့ၤ ဖဲကိမၤဘျုးပွဲအခါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကူကတၢ်သိဉ်တၢ်သီအံၤအရူဒိဉ်မးန့ၣ်လီၤ.
ဖဲအိဉ်ကတီၤပၢ်သးလၢကလဲၤထီဉ်ကိအခါ သ့ၣ်ညါလၢနကဘဉ်သိးကူကလၢအ
ကြးအဘဉ် ဒ်သိးအသုတမၤတံာ်တံာ် မ့တမ့ၢ်မၤကီမၤခဲဲကူၣ်သ့အကျိၤအကျဲတဂ့ၤ, ဒီးကဘဉ်ပၢ်ဒိဉ်ပၢ်ကဲ
ဝဲကိတၢ်မၤလိခိဉ်ယၢၤတၢ်အိဉ်သးဂ့ၤဂ့ၤဘဉ်ဘဉ်န့ၣ်လီၤ. အဒိမ့ၢ်ဝဲ-
ကူကတၢ်(လၢအပၣ်ယုာ် ဖျိဉ်ခံ,ပိာ်မုာ်စကး,ဖျိဉ်ခံဖုဉ်, ဆုကၤဖိခိဉ်တဖၣ်)လၢတၢ်ကွၢ်စိဖျိသဂၢၢ်အီၤဖျါတဖၣ်,
ကူကတၢ်လၢအပံးတလၢ, မ့တမ့ၢ်လၢအဖုဉ်တလၢတဖၣ်.

ဆုကူဆုကၤဖိလၢ်တဖၣ်ကဘဉ်ပၢ်ဘၢအသးဒီးဆုကၤအဖိခိဉ်တဖၣ်လၢအပၣ်ယုာ် တၢ်ကူဖျိဉ်ခံထီလၢယီၤဒု
န့ၣ်လီၤ.

ဒီးခိဉ်ဖံးလၢအဘၢဒီးအကြးအဘဉ်တဖၣ်တက့ၢ်. မ့တမ့ၢ်လၢဆူၣ်ချုတ်အိဉ်သးလီၤဆီလၢအိဉ်
ဒီးလံာ်အုဉ်သးဘဉ်တခီ ခိဉ်ဖံးလၢတကြးတဘဉ်ဒ်အမ့ၢ်ဝဲ ခိဉ်ဖံးလၢတအိဉ်ဒီးအခိဉ်နၢဉ်ခံကျးဘၢသးဘဉ်
တဖၣ်(အဒိ, ခိဉ်ဖံးတံာ်, လီၤမံဒးဂီၢ်ခိဉ်ဖံးတံာ်တဖၣ်)တဘဉ်ဒီးဘဉ်.

သိးတၢ်ဖျိဉ်လၢခိဉ်လိၤထဲလၢ ဆူၣ်ချုတ်အိဉ်သးမ့တမ့ၢ်တၢ်ဘျုးတၢ်ဘါအဂီၢ်ခိၤန့ၣ်တက့ၢ်.

ကူကတၢ်လၢအတဆဲးတလၢဘဉ်, လၢအလီၤရၢၢ်လီၤစၢၢ်, လၢအဘဉ်အဘဉ်သီဒီးလၢမၤဟးဂီၤသူးသ့ၣ်လၢက
ပီၤတဖၣ် သိးတန့ၢ်ဘဉ်.

ကူကတၢ်လၢဆီဉ်ထွဲမ့တမ့ၢ်ပၢ်ဖျါထီဉ်တၢ်သူသံးခိၤကံခိၤ, ညါသူး, မ့တမ့ၢ်ကသံဉ်မူၤဘျီအဂၤတ
ဖၣ် မ့တမ့ၢ်ဆီဉ်ထွဲတၢ်စုဆူၣ်ခိဉ်တကးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်လၢတဖိးသဲးစးဘဉ်တဖၣ်သိးအီၤတသ့ဝဲ
န့ၣ်ဘဉ်.

ဆုကၤလၢၤအဘူဖိလၢအိဉ်ဒီးအဖျိဉ်(မ့တမ့ၢ်”ခိဉ်ဖျိဉ်”)သိးအီၤသ့ဝဲ, ဘဉ်ဆဉ်လၢကိပူၤဖျိဉ်ထီဉ်ဆုကၤခိဉ်
ဖျိဉ်တသ့ဝဲဘဉ်.

တဘဉ်သိးထူခိၤလွဲခိၤလၢတၢ်သူအီၤဒ်တၢ်စုကဝဲၤသ့တဖၣ်ဘဉ်.ယီၤဒုပျံၤကဘဉ်အိဉ်စၢတံာ်အသးန့ၢ်လီၤ.
တၢ်ဘဉ်သိးကူကတၢ်လၢအိဉ်ဒီးတၢ်ဂီၤလၢအဘဉ်ထွဲဒီးပုၤအၢအန့ၣ်အထၢအကရူၢ်ဖိန့ၣ်ဘဉ်.

***တၢ်မၤနီၣ်-ကိၣ်ဖိတဖၣ်လၢလုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ်ကူကၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်အံၤ ကဘၣ်ဆီတလဲက့ၤအသးခိ
ဖျိတၢ်ဟံၣ်ဘၢက့ၤမ့တမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်လီၤက့ၤကူကၤလၢတကြးတဘၣ်တဖၣ်,ဒီးမ့ၢ်လိၣ်တခီ ကဘၣ်ဆီတလဲက့ၤ
ဒီးကူကၤလၢတၢ်တူၢ်လိၣ်အိၤသ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိၣ်ဖိတဂၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်လိၣ်ဝဲတခီ ကဘၣ်တၢ်သိၣ်သီအိၤဖျိပုၤတဝၢ
ဝးဝးတၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးဒီးတၢ်န့ၣ်လီၤတီၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်အပတီၢ်အိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ.
တၢ်လုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ်ကူကၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီအံၤ တဘၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဒူးကဲတၢ်ပတီၢ်လီၤဆီလိၣ်သးလၢကူၣ်သ့
တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ခိဖျိမုၢ်ခွါန့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ပးတၢ်သူအံၤလဲၣ်တြီၣ်နံးပိးလီတဖၣ်အဂီၢ် အိၣ်မနုၤလဲၣ်

ဖဲလီတဲစိတဖျါၣ်ဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၢ်ကွံၣ်အီၤလၢကွီဖိအအိၣ်အခါ, ကွီပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါကစးသ့ၣ်ညါဝဲမိၢ်ပၢ်/ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်တၢ်ခါဒီ နိသိးတၢ်ကရဲၣ်ကျဲၤန့ၢ်ဝဲတၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါ(တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါကျိၤကျဲၤတဖၣ်) ကအိၣ်ဒီးဖိသ့ၣ်ကသ့အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ဟံးန့ၢ်ကွံၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘၢဖလိၣ်ပဒိၣ်ကွီတဖၣ်တၢ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ် ပၢ်ဖျါဝဲလၢကွီပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါကဘၣ်ဆဲးကျိးဒီးမိၢ်ပၢ်/ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိတၢ်ခါဒီန့ၢ်လီၤ.

- တၢ်ဆၢတဲၣ်လၢတၢ်ဟဲစိၣ်နီၢ်တဂၤတၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါတၢ်ပိးတၢ်လီတဖၣ်(ဒ်အမ့ၢ်ဝဲ လီတဲစိ, အဲဖိး, အဲၤဖဲး, လဲးထိးဖိ, ထဲးဘျဲး, အဂၤ)မ့တမ့ၢ်အံၤလဲၣ်တြီၣ်နံးတၢ်လိၣ်ကွဲပိးလီ(အဲးစံးစံး, ဖျၢတတ့ၣ်ရၢၣ်, အဂၤ)မ့ၢ်ဝဲကွီဖိမ့တမ့ၢ်ကွီဖိမိၢ်ပၢ်/ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိအတၢ်ဆၢတဲၣ်န့ၢ်လီၤ.
- ကွီဖိ, မိၢ်ပၢ်, ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိတဖၣ်ကဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢ တၢ်ဟးဂူၤဟးဂီၤ, တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး, တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဘျၢၣ်,မ့တမ့ၢ်တၢ်လီၤမၢ် မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်သးဒီးတၢ်ပိးတၢ်လီတဖၣ်အံၤလၢကွီဟီၣ်ကဝီပူၤတခီ ကီၢ်ရၢၣ်တဟံးဝဲမူဒါန့ၢ်ဘၣ်.
- ဖဲန့ၢ်လီၤဆူကွီပူၤဝံၤတၢ်ခါဒီ လီတဲစိတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ပၢ်အီၤလၢကွီဖိစိထးဆီထူၣ်အပူၤန့ၢ်လီၤ.လီတဲစိအံၤကဘၣ်”ပံး” ဃးအသး မ့တမ့ၢ်ကဘၣ်ဘံးဃးအီၤလၢတမၤတၢ်ဘၣ်န့ၢ်လီၤ.
- ကွီဖိတဖၣ်ဟးစိၣ်မ့တမ့ၢ်သူလီတဲစိလၢကွီတၢ်သူၣ်ထီၣ်အပူၤမ့တမ့ၢ်လၢကွီဘၢစံးကါအပူၤတသ့ဝဲဘၣ်.
- တၢ်မ့ၢ်ထံၣ်န့ၢ်ကွီဖိတဂၤလၢလၢဟးစိၣ်မ့တမ့ၢ်သူဝဲလီတဲစိလၢကွီတၢ်သူၣ်ထီၣ်အပူၤတခီ လီတဲစိန့ၢ်ကဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၢ်ကွံၣ်အီၤနီၣ်ဖျိကွီကီၢ်ရၢၣ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါမ့တမ့ၢ်ကွီဘၣ်ဘၢန့ၢ်လီၤ
- ဖဲတၢ်ပိးတၢ်လီတဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၢ်ကွံၣ်အီၤလၢတၢ်သူၣ်ထီၣ်ပူၤအခါ, မိၢ်ပၢ်/ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိကဘၣ်ဟဲထံၣ်လိၣ်က့ၤသးဒီးပုၤပၢ်ဆူတၢ်သူၣ်ထီၣ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢ ကဒီးန့ၢ်ဘၣ်က့ၤအီၤအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.
- တၢ်မ့ၢ်ထံၣ်န့ၢ်ကွီဖိတဂၤလၢလၢလုၢ်သ့ၣ်ခါပတ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအံၤအဘျီမ့ၢ်အါတခီ, တၢ်ကဟံးန့ၢ်ကွံၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီအံၤဒီးတၢ်ကဆူလီၤအီၤဆူကီၢ်ရၢၣ်ဘၣ်ဘၢအရူန့ၢ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်/ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိ ကဘၣ်ရဲၣ်ကျဲၤဝဲလၢကလဲၤဟံးန့ၢ်က့ၤတၢ်ပိးတၢ်လီအံၤန့ၢ်လီၤ. ကွီဖိတဖၣ်တၢ်ကသိၣ်သီအီၤဒ်ဘၢဖလိၣ်ကွီတၢ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအိၣ်ပၢ်လီၤသးအသိးန့ၢ်လီၤ.

- တာ်ဒိဟံးန့ၢ်, တာ်ရၤလီၤ, တာ်ဆၢလီၤ, မ့တမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ဒိနီၤလီၤတာ်ဂီၤတာ်ဖီၣ်လၢအဘၣ်အၢတဂ့ၤတဘၣ်ဘၣ်မ့တမ့ၢ်လၢတဖိးသဲးဘၣ်တဖၣ် ဒိဖျိတာ်သ့ဝဲအံၤလဲၣ်ထြီၣ်နံး(တာ်ဆဲးကျိးဆဲးကျၢလၢအိၣ်လဲပူၤ)မ့တမ့ၢ်(တာ်ကိးစ့ၣ်ကိးလၢ တာ်ဆၢလီၤတာ်ပရၢလၢလီၤတဲစိပူၤ, မ့ၣ်ခွါတာ်ဆဲးကျိးဆဲးကျၢ, အံမ့ၤ, အဂၤ)တဖၣ် ကဲထီၣ်ဝဲတာ်မၤကမၣ်တာ်ဖးဒိၣ်လၢ ကီၢ်စဲၣ်မ့တမ့ၢ်လၢပဒိၣ်တာ်ဘျၢအဖိလၢန့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလၢလၢလၢဒိဟံးန့ၢ်, ရၤလီၤ, ဆၢလီၤ, မ့တမ့ၢ်ဟ့ၣ်ဒိနီၤလီၤတာ်ဂီၤတာ်ဖီၣ်လၢအဘၣ်အၢတဂ့ၤတဘၣ်ဘၣ် မ့တမ့ၢ်လၢတဖိးသဲးဘၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်တာ်ဟံးန့ၢ်အရၤလၢကီၢ်ဂျၢအပတီၢ် ဒီးတာ်ကတီၣ်ဖျါထီၣ်အိၣ်ဆူဂၤကီၢ်မ့တမ့ၢ်ကီၢ်စဲၣ်ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအအိၣ်, လၢတာ်ဟဲဖီၣ်အိၣ်သ့ဝဲ, တာ်လိာ်ကီၢ်အိၣ်သ့ဝဲ, ဒီးတာ်ပာ်ပနီၣ်အိၣ်လၢမ့ၣ်ခွါတာ်မၤပယုဲတာ်အစရီၤအပူၤတစိၤသးသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

- ပၤကီၢ်, ပှၤဖီၣ်ယံးတာ်သိၣ်တာ်သီပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢပဒိၣ်တာ်ကရၢကရိ, ကီၢ်တၢ်ပူၤဖျဲး/ဘၣ်ဘၢဒီးကီၢ်ပှၤပၤဆၢတာ်ဖိပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် တာ်တူၢ်လိာ်ဟ့ၣ်ခွဲးအိၣ်လၢကဖီၣ်ဝဲဒီးသ့ဝဲတာ်ဆဲးကျိးဆဲးကျၢစဲးပိးလီတဖၣ်အံၤ လၢအဝဲသ့ၣ်ကမၤဝဲတာ်မၤဒ်တာ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်အသိးသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

*****တာ်မၤနီၣ်-ကီၢ်ဂျၢဟ့ၣ်ဝဲအခွဲးသ့ဝဲလၢတာ်ကသူလီၤတဲစိပဲတာ်လိာ်အရၤဒိၣ်အိၣ်ဝဲအသိးလၢတာ်မၤလိအဂီၢ်ဖိန့ၣ်လီၤ.**

အခွဲးလၢကသူအံၤလဲၣ်ထြီၣ်နံးပိးလီတဖၣ်အံၤ တာ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်သ့ဝဲလၢ ကီၢ်ခိၣ်တဂၤနီၤန့ၣ်လီၤ.

အပတိုက်တဖန်လၢတၢ်န့ၣ်လီၤဒီးစံးဆၢက့ၤတၢ်အဂီၢ်

ဖဲကိၣ်ဖိတဖန်လုၢ်သ့ၣ်ခါပတ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖန် ဘၣ်ဃးတၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်သးဒ်တၢ်ပၣ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢဘၢဖလိ
ၣ်ပဒိၣ်ကိၣ်တၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်သးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤအသိး ကိၣ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ ဒီးကိၣ်ခိၣ်တဖန်စံးဆၢက့ၤအီၤသ့
သ့ဘၣ်ဘၣ်, လၢတၢ်အကြၢးအဘၣ်အပူၤ, ဒီးလၢတၢ်ဒိသ့ၣ်ဒိသးအပူၤန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်သးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤအံၤ ပၣ်ဃုာ်ဝဲဒီးတၢ်စံးဆၢ ၄ ပတိုက်ဖဲတၢ်လုၢ်သ့ၣ်ခါပတ်တၢ်သိၣ်
တၢ်သီအံၤအိၣ်ထီၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်လုၢ်သ့ၣ်ခါပတ်တၢ်တခါစုၣ်စုၣ်အဂီၢ် တၢ်ပၣ်လီၤပၣ်တၢ်စံးဆၢအိၣ်တပတိုက်
လၢအါပတိုက်အကျါ လၢတၢ်ကန့ၣ်လီၤမၤစၢၤဒီးကစံးဆၢက့ၤအီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်သးတခါစုၣ်
စုၣ်အဂီၢ် ကိၣ်ခိၣ်ဒီးကိၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖန် ကဘၣ်သူအီၤထဲအပတိုက်တဖန်လၢဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးအီၤန့ၣ်လီၤ
၇.

ဖဲတၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်သးလၢအတကြၢးတဘၣ်ဘၣ် မ့တမ့ၢ်လၢအမၤတံၢ်တၢ်မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်တခီ တၢ်ဟ့ၣ်ပၣ်လီၤန့
ၣ်ဝဲ အပတိုက် အါန့ၢ် ခံပတိုက်ဝံၤ, တၢ်လီၢ်တခါဂ့ၤတခါဂ့ၤ တသ့ဖဲအသ့ တၢ်န့ၣ်လီၤ
မၤစၢၤတၢ်ဒီး တၢ်သိၣ်သီတၢ်စံးဆၢလၢတၢ်ကဘၣ်သူအီၤအံၤ ကဘၣ်မ့ၢ်ဝဲအပတိုက်လၢအဖျၢၣ်ကတၢ်တခါဆိန့ၣ်
လီၤ.

အဒိ, ကိၣ်ဖိတဂၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်လိာ်လုၢ်ပိာ်ထွဲတၢ်န့ၣ်လီၤတဖန်အခါ, ကိၣ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါဒီးကိၣ်ခိၣ်တဖန်ကဘၣ်သူဆိဝဲ
တၢ်န့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်အကျါအကျဲဒီးတၢ်စံးဆၢအပတိုက် ၁ တချုးလၢသူဝဲအပတိုက် ၂ ဇံးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲကိၣ်ခိၣ်ဒီးကိၣ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါစံးဆၢက့ၤဝဲကိၣ်ဖိတၢ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်သးအခါ, အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဆိက
မိၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်စ့ၤထံၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်ကဘျံးပၣ်လၢလၢတဖန်အံၤပၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါအါထီၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်န့
ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ် ဒီးတၢ်စံးဆၢက့ၤအပတိုက်တဖန်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပၢ်သ့ၣ်သးလၢအတၢ်ကြးတဘၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်မၤတံၢ်တၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဆံးဆၢက့ၤအိၤအပတီၢ်တဖၣ်

အကၢ်ဒိၣ်-သ့ဆိအပတီၢ်အဖၣ်ကတၢၢ်လၢတၢ်ပၢ်ဖျါထီၣ်အိၤ

<p>ပတီၢ် ၁. တီၤပုၤဒီးကွဲၤတၢ်တီၢ်စၢၤမၤ ၁၈၁ၤတၢ်ကရၢၢ်- ကြးသ့ဆိဖဲကွဲၤတမၤကမၢၣ်ဘၣ် တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲး တၢ်တဆိၣ်ပၢ်နီၤတဘျီဘၣ်အခါ</p>	<p>ပတီၢ် ၂. တၢ်ပၢ်တၢ်ပြးလၢအကြးအဘၣ်- တၢ်ကြးသ့ဆိဖဲတၢ်တီၢ်စၢၤမၤ ၁၈၁ၤဆိၣ်ပၢ်အသးလၢတီၤပုၤ လၢကမၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးအဂီၢ်, ဘၣ်ဆၣ် တၢ်ပၢ် သ့ၣ်ပၢ်သးတဂ့ၤဘၣ်တဖၣ်ကထီၣ်ဒီးသးဆူညါလၢမၤဘၣ် ဒိၣ်ကွဲၤဒီးပုၤအဂၤတဖၣ်အတၢ်မၤလိမၤဒီး</p>	<p>ပတီၢ် ၃. ထုးထီၣ်အိၤကွဲၤတစိၢ်တလီၢ် တၢ်ကြးသ့ဆိဖဲတၢ်န့ၢ်လီၤမၤစၢၤတၢ်ဒီးတၢ် တီၢ်စၢၤမၤစၢၤတဖၣ်ဆိၣ်ပၢ်အသးလံး, ဘၣ် ဆၣ် အတၢ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးလၢတဂ့ၤဘၣ် ကထီၣ်ဒီးသးခဲအံၤခဲအံၤဒီးနးထီၣ်</p>	<p>ပတီၢ် ၄. ယုထီၣ်လၢတၢ်ကထုးထီၣ်ကွဲၤလၢ အယံၣ်- တၢ်ကြးသ့ဆိဖဲကွဲၤအတၢ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သး အံၤနးထီၣ်ခိၣ်ခိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်တၢ် လီၤဘၣ်ယီၣ်အိၣ်ထီၣ်လၢကွဲၤအဂၤအ တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအိၣ်ထီၣ်လၢကွဲၤပုၤအခါ</p>
---	---	---	--

တၢ်ပၢ်သ့ၣ်သးလၢအတၢ်ကြးတဘၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ် မၤတံၢ်တၢ်တဖၣ်	ပတီၢ် 1	ပတီၢ် 2	ပတီၢ် 3	ပတီၢ် 4	ဆုၤဆူပၤကီၢ် ပုၤတၢ်တၢ်ကရၢၢ်ဂရီၤသ့
--	---------	---------	---------	---------	----------------------------------

#1. တၢ်တထီၣ်ကွဲၤဘၣ်

● တထီၣ်ကွဲၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်တဆိၣ်ဘၣ်	●				
● တၢ်တထီၣ်ကွဲၤဘၣ်ခဲအံၤခဲအံၤမ့တမ့ၢ်တၢ်တထီၣ်ကွဲၤဘၣ်အ ဘျီအါတလၢ	●	●			
● မၤညိၣ်န့ၢ်သးလၢတထီၣ်ကွဲၤဘၣ်(အဒိ, လၢတၢ်တဖိးသဲစး ဘၣ်အပူၤ တထီၣ်ဝဲကွဲၤဘၣ်အါန့ၢ် ၂၀ မျးကယၤလၢကွဲၤထီၣ် အနံၤလၢ တၢ်ဟ့ၣ်မၤပနီၣ်ဝဲမုၢ်န့ၢ်မုၢ်သီမုၢ်ဂ့ၤ, ၄ လၢတဘျီ မုၢ်ဂ့ၤ မ့တမ့ၢ်တနီၣ်တဘျီမုၢ်ဂ့ၤ)	●	●			

#2. မၤတၢ်တတီၢ်တလီၤဘၣ်လၢတၢ်မၤလိပုၤ

● လံၣ်တၢ်မ့တမ့ၢ်ကွၢ်ကူပုၤတၢ်(PreK-8)တီၤ	●	●			
● လံၣ်တၢ်မ့တမ့ၢ်ကွၢ်ကူပုၤတၢ် (9-12)တီၤ	●	●	●		

#3. သံးစိးစိး

● မူၤ		●	●	●	●
● သ့မ့တမ့ၢ်ဆိၣ်လၢစုပူၤ		●	●	●	●
● ဟ့ၣ်နီၤလီၤမ့တမ့ၢ်အါဆိၣ်				●	●

#4. မၤဒၢၣ်ပုၤကွဲၤ(ပၢ်ယုၣ် တီၢ်တၢ်, ထုးထီၣ်, ထီၣ်ကွဲၤအဂၤဖဲတဟ့ၣ်ပလီၢ်အိၤမ့တမ့ၢ်အဝဲတမၤအုန့ၢ်အိၤဘၣ်အခါ)

● တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတဆိၣ်(တဖျါဘၣ်, နီၢ်ခိတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ် ထံး-ပၢ်ယုၣ်တၢ်ကထီၣ်သးဘၣ်ဖုးဘၣ်ပျီအပူၤလၢတၢ်စု ဆူၣ်ခိၣ်တကးမ့တမ့ၢ်လၢတၢ်ရဲလီၢ်မုၢ်လီၢ်သးတၢ်ဂ့ၢ်ကိဆိၣ် ထီၣ်အခါ)		●	●		
● နီၢ်ခိတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢ PreK တီၤတုၤ ၄ တီၤ		●	●	●	
● နီၢ်ခိတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢ ၅ တီၤတုၤ ၁၂ တီၤ			●	●	●

#5. မၤပျဲတၢ်ဒီးမုၢ်ဝီၢ်

● PreK တီၤတုၤ ၄ တီၤ		●	●	●	●
● ၅ တီၤတုၤ ၁၂ တီၤ				●	●

#6. တၢ်မၤနၢၤအိၣ်ယုၣ်တၢ်(ပၢ်ယုၣ် လၢအိၣ်လဲပုၤဒီးဘၣ်ထွဲပုၤကရၢၢ်အၢတၢ်ကထီၣ်ဖုးသးတဖၣ်)

● တၢ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးလၢတၢ်ပညိၣ်ပုၤ(ပၢ်ယုၣ် ဝဲအါတၢ်, စုတုၤခိ နီၣ်တုၤ, လၢတၢ်ကွဲၤလီၤတၢ်)မ့တမ့ၢ်လၢအိၣ်လဲၣ်တြီၢ်နးတၢ်ဆဲးကျိး ဆဲးကျါလၢဝဲပျဲဝဲဖုးတၢ်မ့တမ့ၢ်မၤပျဲတၢ်ဒိၣ်ခိၣ်မုၢ် မုၢ်ဒီးမၤတံၢ်တၢ်လၢကွဲၤတၢ်ဖိးတၢ်မၤကလဲၤသးဘၣ်ဘျိး ဘၣ်ဒါအဂီၢ်	●	●	●		
● မၤနၢၤအိၣ်ယုၣ်တၢ်ဒိၣ်ခိၣ်(မုၢ်ဝဲ, လၢတၢ်ပညိၣ်ပုၤန့ၢ်လီၤ မၤတံၢ်တၢ်လၢတဂ့ၤတဝါဘၣ်ခဲအံၤခဲအံၤလၢမၤဘၣ်ဒိၣ် ကွဲၤအဂၤကမၤလိတၢ်အဂီၢ်မ့တမ့ၢ်လၢကန့ၢ်ဘျးန့ၢ်ဖိၣ်ဝဲလၢ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်မ့တမ့ၢ်လၢကွဲၤတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ် ကျဲၤအဂၤတဖၣ်အဂီၢ်)		●	●	●	●

တၢ်ပၢ်သ့ပၢ်သးလၢအတၢ်ကြးတဘၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်မၤတံၢ်တၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဆံးဆၢက့ၤအီၤအပတီၢ်တဖၣ်

အကါဒိၣ်-သ့ဆိအပတီၢ်အဖၣ်ကတၢၢ်လၢတၢ်ပၢ်ဖျါထီၣ်အံၤ

<p>ပတီၢ် ၁. တီၤပူၤဒီးကွီၤဖိတၢ်တီၢ်စၢၤမၤ ၁၈၁ၤတၢ်ကရူၢ်- ကြးသ့အီၤဖဲကွီၤဖိတမၤကမၣ်ဘၣ် တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲး တၢ်တဆိၣ်ပၢ်နီၤတဘျီဘၣ်အခါ</p>	<p>ပတီၢ် ၂. တၢ်ပၢ်တၢ်ပြးလၢအကြးအဘၣ်- တၢ်ကြးသ့အီၤဖဲတၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤအိၣ်ပၢ်အသးလၢတီၤပူၤ လၢကမၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်ပၢ်သ့ပၢ်သးအဂီၢ်, ဘၣ်ဆၣ် တၢ်ပၢ် သ့ပၢ်သးတဂ့ၤဘၣ်တဖၣ်ကဲထီၣ်ဒီးသးအုညါလၢမၤဘၣ် ဒိၣ်ကွီၤဖိဒီးပုၤအဂၤတဖၣ်အတၢ်မၤလိမၤဒီး</p>	<p>ပတီၢ် ၃. ထူးထီၣ်အီၤကွီၤတဖၣ်တလီၢ် တၢ်ကြးသ့အီၤဖဲတၢ်န့ၢ်လီၤမၤစၢၤတၢ်ဒီးတၢ် တီၢ်စၢၤမၤစၢၤတဖၣ်အိၣ်ပၢ်အသးလံ, ဘၣ် ဆၣ် အတၢ်ပၢ်သ့ပၢ်သးလၢတဂ့ၤဘၣ် ကဲထီၣ်ဒီးသးခဲအံၤခဲအံၤဒီးနးထီၣ်</p>	<p>ပတီၢ် ၄. ယုထီၣ်လၢတၢ်ကထူးထီၣ်ကွီၤလၢအ ယံၣ်-တၢ်ကြးသ့အီၤဖဲကွီၤဖိအတၢ်ပၢ်သ့ပၢ် သးအံၤနးထီၣ်ခိၣ်ခိၣ်မုၢ်မုၢ်တၢ် လီၤဘၣ်ယိၣ်အိၣ်ထီၣ်ခိၣ်ခိၣ်လၢကွီၤဖိအဂၤအတၢ် ဘၣ်တၢ်အိၣ်ထီၣ်ခိၣ်ခိၣ်လၢကွီၤပူၤအခါ</p>		
တၢ်ပၢ်သ့ပၢ်သးလၢအတၢ်ကြးတဘၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ် မၤတံၢ်တၢ်တဖၣ်	ပတီၢ် 1	ပတီၢ် 2	ပတီၢ် 3	ပတီၢ် 4	ဆုၤဆုၤပၤကီၢ် ပုၤတတၢ်ကရၢကရီၤသ့

#7. တၢ်လုၢ်သ့ခါပတၢ်ကွီၤတၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ

<ul style="list-style-type: none"> ● တၢ်မၤတံၢ်တၢ်တၢ်ဆံးကိးဖိလၢဘၢၣ်ပူၤ(ပၣ်ယုၣ် အိၣ်တၢ် ,အိတၢ်,ကလုၢ်သိၣ်ဒိၣ်,ဆၢထၢၣ်) 	●	●			
<ul style="list-style-type: none"> ● မၤတံၢ်တၢ်တၢ်လၢဘၢၣ်ပူၤဒိၣ်ခိၣ်မုၢ်မုၢ်(ပၣ်ယုၣ် တၢ်အုၣ် လိၣ်သး, ကွီၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ,မၤတံၢ်တၢ်ပုၤနီၤဘၢၣ်ဖိ,အိၣ်ထီၣ် ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူၤတြီၤတဖၣ်) 		●	●	●	●

#8. တလဲၤထီၣ်တၢ်မၤလိတီၤဘၣ်

<ul style="list-style-type: none"> ● ဒ်တီၤတဖၣ်လၢတၢ်ပၢ်နီၣ်ယးတၢ်ဆၢကတီၢ်အသိး လၢ တၢ်ပညိၣ်အပူၤ တလဲၤထီၣ်တီၤတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်အဘျီတဖၣ် အဘျီ 	●	●			
---	---	---	--	--	--

#9. တၢ်မၤတံၢ်တၢ်တၢ်လၢတၢ်သိၣ်လိတီၤပူၤ

<ul style="list-style-type: none"> ● တဲထီၣ်တၢ်လၢတီၤပူၤမ့တမ့ၢ်တဲတၢ်လၢတမ့ၢ်အဆၢကတီၢ် ဒ်ဘၣ်, ကွီၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ, တဲဆါပုၤဂၤ, မၤတံၢ်တၢ်မ့တမ့ၢ် မၤသ့န့ပုၤကွီၤဖိအဂၤသး, ဒီးတၢ်ပၢ်သ့ပၢ်သးအဂၤလၢမၤ တံၢ်တၢ်ကွီၤဖိကမၤလိတၢ်အဂီၢ် 	●	●			
--	---	---	--	--	--

#10. တကန့ၣ်ပုၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါအကလုၢ်ဒီးတမၤသကိးတၢ်ဘၣ်

<ul style="list-style-type: none"> ● တလုၢ်ပိၣ်ထွဲတၢ်န့ၣ်လီၤတဖၣ်ဘၣ် 	●	●			
<ul style="list-style-type: none"> ● တစံးဆၢက့ၤကွီၤပုၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါအတၢ်သံကွၢ်မ့တမ့ၢ်အတၢ် ယုထီၣ်တဖၣ်ဘၣ်. 	●	●			
<ul style="list-style-type: none"> ● တမၤပိၣ်ထွဲတၢ်န့ၣ်လီၤလၢဒုးကဲထီၣ်တၢ်မၤပျံၤတၢ်မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤဘၣ်ဒိၣ်ကစၢ်သးမ့တမ့ၢ်မၤဘၣ်ဒိၣ်ပုၤအဂၤသ့တဖၣ် 	●	●	●		
<ul style="list-style-type: none"> ● တမၤပိၣ်ထွဲတၢ်န့ၣ်လီၤလၢဒုးကဲထီၣ်တၢ်မၤဘၣ်ဒိၣ်လီၤက စၢ်သးမ့တမ့ၢ်ပုၤအဂၤတဖၣ်လီၤလီၤ 	●	●	●		

တၢ်ဟံသုဟံသးလၢအတကြးတဘၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်မၤတံာ်တၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဆံးဆၢက့ၤအီၤအပတီၢ်တဖၣ်

အကါဒိၣ်-သုဆိအပတီၢ်အဖျၢကတၢၢ်လၢတၢ်ဟံဖျါထီၣ်အံၤ

ပတီၢ် ၁. တၢ်ပူၤဒီးကွီဖိတၢ်တီၢ်စၢၤမၤတၢ်ကရူၢ်- ကြးသုအီၤဖဲကွီဖိတမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီး တၢ်န့ၣ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ဟံနီၤတဘျီဘၣ်အခါ	ပတီၢ် ၁. တၢ်ပူၤဒီးကွီဖိတၢ်တီၢ်စၢၤမၤတၢ်ကရူၢ်- ကြးသုအီၤဖဲကွီဖိတမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီး တၢ်န့ၣ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ဟံနီၤတဘျီဘၣ်အခါ	ပတီၢ် ၁. တၢ်ပူၤဒီးကွီဖိတၢ်တီၢ်စၢၤမၤတၢ်ကရူၢ်- ကြးသုအီၤဖဲကွီဖိတမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီး တၢ်န့ၣ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ဟံနီၤတဘျီဘၣ်အခါ	ပတီၢ် ၁. တၢ်ပူၤဒီးကွီဖိတၢ်တီၢ်စၢၤမၤတၢ်ကရူၢ်- ကြးသုအီၤဖဲကွီဖိတမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီး တၢ်န့ၣ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ဟံနီၤတဘျီဘၣ်အခါ		
တၢ်ဟံသုဟံသးလၢအတကြးတဘၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ် မၤတံာ်တၢ်တဖၣ်	ပတီၢ် 1	ပတီၢ် 2	ပတီၢ် 3	ပတီၢ် 4	ဆုၤဆူပၤကီၢ် ပုၤတၢ်တၢ်ကရၢကရိသု

#11. တၢ်ဟံသုဟံသးလၢတဟံကဲတၢ်ဘၣ်

● န့ၣ်ဖျါထီၣ်စုတၢ်ဟူးဂၤလၢတကြးတဘၣ်ဘၣ်. တၢ်ပနီၣ်.မုတမ့ၢ်လၢ တၢ်ကတိၤ.မုတမ့ၢ်တၢ်သုတၢ်ကတိၤဘၣ်အါဒီးမၤဘၣ်ဒိပုၤတဖၣ်	●	●			
● သူတၢ်ကတိၤလၢမၤအနုပုၤမုတမ့ၢ်ဆိမိၣ်ဆံးပုၤ. မုတမ့ၢ်တဲလံၣ်အိၣ် လိအိၣ်တၢ်. ဆၢကမၣ်ပုၤကျဲၤ.မုတမ့ၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤကမၣ်တဖၣ် န့ၣ်အုၣ်ပုၤဘၣ်မုဘၣ်ဒါတဖၣ်အဆိၣ်ဒီးလၢဒုးကဲထီၣ်သ့ၣ်သးနီၢ်မိတၢ် ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢပုၤအဂၤတ ဂၤအဂီၢ်	●	●	●		
● သူတၢ်ကတိၤလၢမၤအနုပုၤမုတမ့ၢ်ဆိမိၣ်ဆံးပုၤ. မုတမ့ၢ်တဲလံၣ်အိၣ် လိအိၣ်တၢ်. ဆၢကမၣ်ပုၤကျဲၤ.မုတမ့ၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤကမၣ်တဖၣ် န့ၣ်အုၣ်ပုၤဘၣ်မုဘၣ်ဒါတဖၣ်အဆိၣ်ဒီးလၢဒုးကဲထီၣ်သ့ၣ်သးနီၢ်မိတၢ် ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢပုၤအဂၤတ ဂၤအဂီၢ်	●	●	●	●	●

#12. ကူကတၢ်သိၣ်တၢ်သိ

● ကွၢ်ကူကတၢ်သိၣ်တၢ်သိအပတီၢ်တဖၣ်လၢကဘျးပၤ ၃၅ပုၤ	●	●			
---	---	---	--	--	--

**#13. ကသံၣ်မုတမ့ၢ်ကသံၣ်မုဘျးလၢတၢ်တြီအီၤတဖၣ်(လၢကွီ, ကွီတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်, တၢ်မၤတခါခါလၢပၣ်ဃုာ်တၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဝဲတၢ်ပုၤဖျးဒီးကွီပုၤတၢ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ
တဖၣ်)**

● မူၤ		●	●	●	●
● သုမုတမ့ၢ်အိၣ်လၢစုၤပုၤ		●	●	●	●
● နီၤလီၤမုတမ့ၢ်ဆါအိၣ်				●	●

#14. တၢ်ဟးဝုၢ်ဝီၤရူသ့ၣ်

● ဟးထီၣ်လၢကွီအကရၢၢ်ချၢမုတမ့ၢ်ဟးဝုၢ်ဝီၤလၢကွီပုၤကျဲၤ ဖိအပူၤ. အဂၤ လၢတၢ်တဟ့ၣ်အီၤအခွဲးဘၣ်	●	●			
---	---	---	--	--	--

**#15. တၢ်ဃုဆူၣ်/မၤဆူၣ်ပုၤတၢ်(မုၢ်ဝဲ, ဃုဆူၣ်မုတမ့ၢ်ဂုၤကျဲးစၢၤဟံးဆူၣ်တၢ်လၢပုၤဂၤအအိၣ်(ကျိၣ်စု, တၢ်ဖိတၢ်လံၤ)လၢတၢ်မၤပျံၤမၤဖုးမၤဆူၣ်မၤစိးတၢ်အပူၤ, ဟံဖျါထီၣ်မုတမ့ၢ်
ၢ်သ့ဝဲ)**

● PreK တုၤ ၄ တီၤ		●	●		
● ၅ တီၤ တုၤ ၁၂ တီၤ			●	●	●

#16. တၢ်မၤသိၣ်ထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်မုၢ်အူအိၣ်တၢ်အစး

● PreK တုၤ ၄ တီၤ		●	●	●	●
● ၅ တီၤ တုၤ ၁၂ တီၤ		●	●	●	●

#17. တၢ်အုၣ်လီၢ်သး

● Physical aggression with another student (i.e., shoving or pushing)	●	●			
● Minor fighting (may include incidents resulting in minor injuries)	●	●	●		

တၢ်ပၤသ့ၤပၤသးလၢအတၢ်ကြးတဘၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်မၤတံၢ်တၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဆံးဆၢက့ၤအိၤအပတၢ်တဖၣ်

အကိၤဒိၣ်-သ့ဆိအပတၢ်အဖၣ်ကတၢၢ်လၢတၢ်ပၤဖျါထီၣ်အံၤ

ပတၢ် ၁. တၢ်ပုၤဒီးကွဲၤတၢ်တၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရၢၤ- ကြးသ့ၤအိၤဖဲကွဲၤတမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ပၤနီၤတဘျီဘၣ်အခါ	ပတၢ် ၁. တၢ်ပုၤဒီးကွဲၤတၢ်တၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရၢၤ- ကြးသ့ၤအိၤဖဲကွဲၤတမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ပၤနီၤတဘျီဘၣ်အခါ	ပတၢ် ၁. တၢ်ပုၤဒီးကွဲၤတၢ်တၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရၢၤ- ကြးသ့ၤအိၤဖဲကွဲၤတမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ပၤနီၤတဘျီဘၣ်အခါ	ပတၢ် ၁. တၢ်ပုၤဒီးကွဲၤတၢ်တၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရၢၤ- ကြးသ့ၤအိၤဖဲကွဲၤတမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ပၤနီၤတဘျီဘၣ်အခါ	ပတၢ် ၁. တၢ်ပုၤဒီးကွဲၤတၢ်တၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရၢၤ- ကြးသ့ၤအိၤဖဲကွဲၤတမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ပၤနီၤတဘျီဘၣ်အခါ	ပတၢ် ၁. တၢ်ပုၤဒီးကွဲၤတၢ်တၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရၢၤ- ကြးသ့ၤအိၤဖဲကွဲၤတမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ပၤနီၤတဘျီဘၣ်အခါ
တၢ်ပၤသ့ၤပၤသးလၢအတၢ်ကြးတဘၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်မၤတံၢ်တၢ်တဖၣ်	ပတၢ် 1	ပတၢ် 2	ပတၢ် 3	ပတၢ် 4	ဆုၤဆုၤပၤကီၢ်ပုၤတတၢ်တၢ်ကရၢၤကရီၤသ့

#18. ခွဲၣ်ထီၣ်တၢ်/ခွဲၣ်ထီၣ်တၢ်ဒီးမ့ၣ်အူ

●တၢ်ပညိၣ်အပူၤခွဲၣ်ထီၣ်တၢ်-တၢ်ဟးဂူၤဟးဂီၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲမ့ၣ်လၢမ့ၣ်အူအိၣ်တၢ်အယိ			•	•	•
---	--	--	---	---	---

#19. တၢ်တၢ်ကျိၣ်တဖၣ်

● သူဝဲစုမ့ၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်တခါခါအဂီၢ်	•	•	•		
--	---	---	---	--	--

#20. တၢ်ပၤသ့ၤပၤသးလၢအတၢ်ကြးတဘၣ်ဘၣ်လၢကျဲၤဖိလၢကျိၣ်ပူၤ

● ဟးယုၢ်, မၤသိၣ်တၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၣ်ဟးဝုၢ်ဝီၤ	•	•			
--	---	---	--	--	--

#21. တၢ်မၤအူန့ၢ်မၤတံၢ်တၢ်တၢ်လၢကလုၢ်န့ၣ်, ကလုၢ်န့ၣ်, မ့ၣ်ခွါ, မ့ၣ်ခွါတၢ်အိၣ်သး, နီၢ်ခိတလၢတၢ်ဘၣ်, တၢ်ဘျီတၢ်ဘၣ်(ပၤယုၢ် အိၣ်လဲတၢ်မၤအူန့ၢ်တၢ်လၢထီၣ်ဒါကျိၣ်ပူၤတတၢ်ဖိတဂၤဂၤ) အဖိခိၣ်အယိ

● တၢ်မၤအူန့ၢ်မၤတံၢ်တၢ်တၢ်လၢအဆံး	•	•			
● တၢ်မၤအူန့ၢ်မၤတံၢ်တၢ်တၢ်လၢအဒိၣ်(မ့ၣ်ဝဲ, မၤအူန့ၢ်မၤတံၢ်တၢ်တၢ်ထီၣ်တၢ်တဖၣ်မ့ၣ်ယံၢ်ယံၢ်ထၢထၢ)		•	•	•	•

#22. တၢ်သ့ၣ်ဟ့ၤသးတၢ်မၤကမၣ်တၢ်

● တၢ်မၤကမၣ်ထီၣ်ဒါပုၤအဂၤမ့ၣ်တၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်လၢတၢ်အိၣ်ထွဲအိၣ်လၢလၢလၢစုစုမ့ၣ်တၢ်နီၤနီၤမ့ၣ်လၢတၢ်ကွၢ်တလီၤပုၤလၢအကလုၢ်န့ၣ်အယိမ့ၣ်ဂ့ၤ, အတၢ်ဘျီတၢ်ဘၣ်အယိမ့ၣ်ဂ့ၤ, အက့ၢ်စိၤတလၢတၢ်ဘၣ်အယိမ့ၣ်ဂ့ၤ, ဖဲလီၤစၢၤလၢကလုၢ်န့ၣ်အယိမ့ၣ်ဂ့ၤ, မ့ၣ်ခွါတၢ်အိၣ်သးမ့ၣ်ဂ့ၤ, ပၤယုၢ် တၢ်စံးတၢ်ကတိၤလၢတၢ်သးဟ့ၤအဂ့ၢ်တဖၣ်		•	•	•	•
--	--	---	---	---	---

#23. ဆိထွဲမ့ၣ်တၢ်န့ၢ်လီၤမၤပူၤထီၣ်လီၤထီၣ်တၢ်

● နးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤတံၢ်တၢ်တၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၣ်မ့ၣ်လၢကျိၣ်တၢ်မၤလိကလဲၤသးဘၣ်ဘျီဘၣ်ဒါဒီးလၢကလဲၤသးဘျီဘျီအိၣ်အဂီၢ်လၢမၤဘၣ်ဒိၣ်ကွဲၤတၢ်မၤလိ, လၢတၢ်မၤလိဒးအချၢ(အိၣ်တၢ်လီၢ်, ကျဲၤလၢကျိၣ်ပူၤ, လံၢ်ရိၤဒးပူၤ, လၢပုၤဒီးဘၢၢ်ကါအလီၢ်, အဂၤ)တဖၣ်		•	•	•	•
● သူကစၢ်တၢ်ပိးလီၤလၢကဆဲးကျိးဆဲးကျၢပုၤအဂၤဒ်သိးကစးထီၣ်တၢ်ပူၤထီၣ်လီၤထီၣ်တၢ်အဂီၢ်		•	•	•	•

တၢ်ဟံသုဟံသးလၢအတကြးတဘၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်မၤတံာ်တၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဆံးဆၢက့ၤအီၤအပတီၢ်တဖၣ်

အကါဒိၣ်-သုဆိအပတီၢ်အဖၣ်ကတၢၢ်လၢတၢ်ဟံဖျါလိၣ်အံၤ

<p>ပတီၢ် ၁. တီၤပူၤဒီးကွဲၣ်တၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရူၢ်- ကြးသုဆိဖဲကွဲၣ်တၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရူၢ်- နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ် တအိၣ်ဟံနီၤတဘျီဘၣ်အခါ</p>	<p>ပတီၢ် ၁. တီၤပူၤဒီးကွဲၣ်တၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရူၢ်- ကြးသုဆိဖဲကွဲၣ်တၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရူၢ်- တၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ဟံနီၤတဘျီဘၣ်အခါ</p>	<p>ပတီၢ် ၁. တီၤပူၤဒီးကွဲၣ်တၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရူၢ်- ကြးသုဆိဖဲကွဲၣ်တၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရူၢ်- နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ဟံနီၤတဘျီဘၣ်အခါ</p>	<p>ပတီၢ် ၁. တီၤပူၤဒီးကွဲၣ်တၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရူၢ်- ကြးသုဆိဖဲကွဲၣ်တၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရူၢ်- နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ဟံနီၤတဘျီဘၣ်အခါ</p>
--	--	---	---

တၢ်ဟံသုဟံသးလၢအတကြးတဘၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်မၤတံာ်တၢ်တဖၣ်	ပတီၢ် 1	ပတီၢ် 2	ပတီၢ် 3	ပတီၢ် 4	ဆုၤဆူပၤကီၢ်ပုၤတၢ်တၢ်ကရၢကရိသု
---	----------------	----------------	----------------	----------------	-------------------------------------

#24. ကသံၣ်နၢတဖၣ်

<ul style="list-style-type: none"> ● မူၤ-တၢ်ကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆူၣ်ချ့ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဘျီယိဖဲကွဲၣ်တၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရူၢ်အီၤအပတီၢ်အဖၣ်ကတၢၢ်လၢတၢ်ဟံဖျါလိၣ်အံၤ ● သုမုတမ့ၢ်အိၣ်လၢအစုပူၤ ● နီၤလီၤမုတမ့ၢ်ဆါအိၣ် 		●	●	●	●
---	--	---	---	---	---

#25. တၢ်မၤစုတုၤဒိၣ်တုၤဘၣ်ကွဲၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိ/ပုၤသးပုၤလၢတမ့ၢ်ကွဲၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိဘၣ်(ပၣ်ယုၣ်, ကွဲၣ်အပုၤတမ့ၢ်, ပုၤတၢ်ပုၤသးကိးတၢ်ဖိတဖၣ်, ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢကွဲၣ်ပုၤတၢ်မၤလိတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤတဖၣ်)

<ul style="list-style-type: none"> ● လၢတဟံသုဟံသးဘၣ်အပူၤတၢ်ကထီၣ်သတူၢ်ကလၢလၢမၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဝဲကွဲၣ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် ● မၤဒၢၣ်ထီၣ်ကွဲၣ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ-တၢ်မၤစုတုၤဒိၣ်တုၤဘၣ်ဘၢဖလိၣ်ကွဲၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိတၢ်ကရၢမုတမ့ၢ်ပုၤသးပုၤ, ပၣ်ယုၣ်ကွဲၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢန့ၢ်လီၤမၤစၢၤဘျီဆဲးတၢ်အုၣ်လိာ်သးမုတမ့ၢ်တၢ်မၤတံာ်တၢ်တဖၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတခါခါအခါ 	●	●			
---	---	---	--	--	--

#26. အံးလဲၣ်ထီၣ်န့ၢ်ပိးလိလၢတၢ်စိၣ်လၢစုသုတဖၣ်

<ul style="list-style-type: none"> ● တၢ်သုလိတဲစိ, PDAs, အါဖိး, အံးလဲၣ်ထီၣ်န့ၢ်ပိးလိတၢ်လိၣ်ကွဲၣ်ပုၤတၢ်တဟ့ၣ်အီၤအခွဲးအဆၢကတီၢ်တဖၣ်. တၢ်မၤကမၣ်တၢ်တဘျီအဂီၢ်တၢ်ကဟ့ၣ်ပလီၢ်အီၤန့ၢ်လီၤ. လၢမၤကမၣ်တၢ်တဘျီခံးအလီၢ်ခံးတၢ်ကဟ့ၣ်ခံးဆၢကွဲၣ်ဒီးအပတီၢ် ၁ တၢ်ကမၣ်န့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်ကထီၣ်သးလၢ ခံးဘျီတဘျီတခါ တၢ်ကဒုးသ့ၣ်ညါမိပါန့ၢ်လီၤ. ကွဲၣ်ပုၤပၤဆုၤတၢ်ဖိကဟံလီၤတၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်လၢကဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဝဲတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢလၢကွဲၣ်ပုၤအဂီၢ်-လၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အကျိၤအကျဲၤလၢကထာဖျိၣ်လိတဲစိခဲလၢလၢကွဲၣ်ပုၤအိၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဖဲန့ၢ်လီၤလၢကွဲၣ်ပုၤအခါ, ဝဲၤ ကဟ့ၣ်လီၤက့ၤအဝဲသ့ၣ်ဖဲကွဲၣ်ပုၤအဆၢကတီၢ်န့ၢ်လီၤ. ● တၢ်သုအံးလဲၣ်ထီၣ်န့ၢ်ပိးလိတဖၣ်လၢပညိၣ်တီၤဟံဝဲလၢကမၤဘၣ်ဒိပုၤအဂၤအသးမုတမ့ၢ်မၤဘၣ်ဒိပုၤအဂၤအနီၢ်ခိတဖၣ်အခါ 	●	●			
---	---	---	--	--	--

တၢ်ဟံသုဟံသးလၢအတကြးတဘၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်မၤတံၢ်တၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဆံးဆၢက့ၤအိၤအပတီၢ်တဖၣ်

အကါဒိၣ်-သုဆိအပတီၢ်အဖၣ်ကတၢၢ်လၢတၢ်ဟံဖျါထီၣ်အိၤ

ပတီၢ် ၁. တီၤပူၤဒီးကွဲၤတၢ်တီၢ်စၢၤမၤတၢ်ကရူၢ်- ကြးသုဆိဖဲကွဲၤတမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီး တၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ဟံနီၤတဘျီဘၣ်အခါ	ပတီၢ် ၁. တီၤပူၤဒီးကွဲၤတၢ်တီၢ်စၢၤမၤတၢ်ကရူၢ်- ကြးသုဆိဖဲကွဲၤတမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီး တၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ဟံနီၤတဘျီဘၣ်အခါ	ပတီၢ် ၁. တီၤပူၤဒီးကွဲၤတၢ်တီၢ်စၢၤမၤတၢ်ကရူၢ်- ကြးသုဆိဖဲကွဲၤတမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီး တၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ဟံနီၤတဘျီဘၣ်အခါ	ပတီၢ် ၁. တီၤပူၤဒီးကွဲၤတၢ်တီၢ်စၢၤမၤတၢ်ကရူၢ်- ကြးသုဆိဖဲကွဲၤတမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီး တၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ဟံနီၤတဘျီဘၣ်အခါ		
တၢ်ဟံသုဟံသးလၢအတကြးတဘၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ် မၤတံၢ်တၢ်တဖၣ်	ပတီၢ် 1	ပတီၢ် 2	ပတီၢ် 3	ပတီၢ် 4	ဆုၢ်ဆူပၤကီၢ် ပုၤတၢ်တၢ်ကရၢကရိသု
#27. တၢ်မၤဟးဂီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤ, ဟံဃုာ် တၢ်တုၤကွဲးကွဲးတၢ်န့ၢ်ကပၤ					
●လၢတၢ်တတီၤဟံဘၣ်အပူၤတၢ်ဟးဂီၤကထီၣ်သးလၢအဆံးကိၣ်ဖိ(၅၀ ဒီလၣ်)	●	●			
● တၢ်မၤဟးဂီၤပုၤအဂၤမ့တမ့ၢ်ကွဲၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤ		●	●	●	●
#28. တၢ်သုခိၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတဖၣ်အခွဲးဘၣ်					
● တၢ်သုခိၣ်ဖျါထီၣ်,ဖဲစဲး,လိတဲစိတဖၣ် အဂၤ.	●	●			
#29. တၢ်မၤဘၣ်ဒီးပုၤနီၢ်ခိၣ်ခိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်					
●ဘၣ်ဒီးတုၤအသးသမ့တၢ်ဘၣ်ယိၣ်အိၣ်မ့တမ့ၢ်ဘၣ်ဒီးခိၣ်ခိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်တုၤကွၢ်ဂီၤဟးဂီၤတစိၤအသး, တုၤကွၢ်ဂီၤတမၤတၢ်လၢဘၣ်,မ့တမ့ၢ် တုၤကွၢ်ဂီၤတခါခါတမၤလၢတၢ်ဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်.			●	●	●
#30. မ့ၢ်ခွါတၢ်မၤပယဲၤတၢ်မ့တမ့ၢ်မၤကမၣ်တၢ်					
●မၤဆူၣ်မၤစိၣ်မ့ၢ်ခွါသ့ၣ်ထံးတၢ်မၤ-ကွဲၤပုၤဘၣ်မ့တမ့ၢ်ဒါကဘၣ်ကိးဘဲဘၢဖလိၣ်ပၤကီၢ်တဘျီယိၣ်ဖဲ မ့ၢ်ခွါတၢ်မၤပယဲၤတၢ်တခါခါကထီၣ်သးအခါန့ၢ်လီၤ.				●	●
#31. တၢ်မၤကမၣ်တခါခါလၢဘၣ်ယးမ့ၢ်ခွါသ့ၣ်ထံးတၢ်မၤ					
●မ့ၢ်ခွါသ့ၣ်ထံးတၢ်မၤအန့ပယဲၤတၢ်(မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ယုမ့ၢ်ခွါမၤပယဲၤတၢ်လၢတၢ်တတူၢ်လိၣ်အိၣ်ဘၣ်, ယုထီၣ်မ့ၢ်ခွါအတၢ်ဘၣ်သး-တၢ်ဟံသုဟံသးဘၣ်ထွဲမ့ၢ်ခွါတၢ်ရဲလိၣ်သးလၢတၢ်စံးတၢ်ကတီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,လၢတၢ်ကွဲးလၢလိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢနီၢ်ခိၣ်တၢ်ဘၣ်ထံးမ့ၢ်ဂ့ၤလၢအတကြးတဘၣ်ဘၣ်တဖၣ်)		●	●	●	●
● မ့ၢ်ခွါတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤမ့တမ့ၢ်မ့ၢ်ခွါတၢ်မၤတၢ်တဘၣ်ဘၣ်(မ့ၢ်ဝဲ ဟံဖျါထီၣ်အက့ၢ်အဂီၤလၢတကြးတဘၣ်ဘၣ်,န့ၢ်လီၤမၤယးတၢ်လၢမ့ၢ်ခွါတၢ်မၤတခါခါ, အဂၤ.) (PreK တုၤ ၄ တီၤ)	●	●	●	●	●
●မ့ၢ်ခွါတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤမ့တမ့ၢ်မ့ၢ်ခွါတၢ်မၤတၢ်တဘၣ်ဘၣ်(၅ တီၤ တုၤ ၁၂ တီၤ)		●	●	●	●
#32. တၢ်ဖဲစဲးခိၣ်					
●တၢ်လဲၤလီၤဖဲစဲးခိၣ်လၢတီၤပုၤမ့တမ့ၢ်လၢကွဲၤထီၣ်တိမ့တမ့ၢ်အါတလၢန့ၢ်အခါ	●	●			
#33. လုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ် တၢ်သုဖဲဖိကဟၣ်ပိးလီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်အိၤအခွဲးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ					
●ကွၢ်လၢလိၣ်ကဘျးပၣ် ၉ အပူၤဘၣ်ယးအပတီၢ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်က့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးအဂီၢ်	●	●			
#34. မၤပျဲၤမၤဖးထီၣ်တၢ်ပုၤမၤတၢ်ဖိ(ဟံဖျါထီၣ်က့ၢ်ဂီၤတၢ်ပနီၣ်,မၤပျဲၤတၢ်လၢလိၣ်,မ့တမ့ၢ်လၢထးခိၣ်)					
● PreK တုၤ ၄ တီၤ	●	●	●	●	●
● ၅ တီၤတုၤ ၁၂ တီၤ		●	●	●	●

တၢ်ပၢ်သုၣ်သးလၢအတၢ်ကြးတဘၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်မၤတံၢ်တၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဆံးဆၢက့ၤအိၤအပတီၢ်တဖၣ်

အကါဒိၣ်-သုဆိအပတီၢ်အဖၣ်ကတၢၢ်လၢတၢ်ပၢ်ဖျါထီၣ်အိၤ

ပတီၢ် ၁. တီၤပူၤဒီးကွီၣ်တၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရူၢ်- ကြးသုဆိၤဖဲကွီၣ်တၢ်မၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ပၢ်နီၤတဘျီဘၣ်အခါ	ပတီၢ် ၁. တီၤပူၤဒီးကွီၣ်တၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရူၢ်- ကြးသုဆိၤဖဲကွီၣ်တၢ်မၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ပၢ်နီၤတဘျီဘၣ်အခါ	ပတီၢ် ၁. တီၤပူၤဒီးကွီၣ်တၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရူၢ်- ကြးသုဆိၤဖဲကွီၣ်တၢ်မၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ပၢ်နီၤတဘျီဘၣ်အခါ	ပတီၢ် ၁. တီၤပူၤဒီးကွီၣ်တၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်ကရူၢ်- ကြးသုဆိၤဖဲကွီၣ်တၢ်မၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တအိၣ်ပၢ်နီၤတဘျီဘၣ်အခါ		
တၢ်ပၢ်သုၣ်သးလၢအတၢ်ကြးတဘၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်မၤတံၢ်တၢ်တဖၣ်	ပတီၢ် 1	ပတီၢ် 2	ပတီၢ် 3	ပတီၢ် 4	ဆုၢ်ဆူပၤကီၢ်ပုၤတတၢ်ကရၢကရိသု
#35. ဟ့ၣ်တၢ်ဘျီတၢ်					
● အလၢအပူၤစ့ၤန့ၢ် ၅၀၀ ဒီလၣ်	.	.	.		
● ဆါန့ၢ် ၅၀၀ ဒီလၣ်(တၢ်တဟ့ၣ်ကုၣ်လၢ ပုၤကဆဲးကျိးဝဲပၤကီၢ်လၢ ကွီၣ်လၢအိၣ်လၢPreKမ့တမ့ၢ်ကတီၤကျိ)န့ၣ်ဘၣ်.			.	.	.
#36. သုမ့တမ့ၢ်အိၣ်ဒီးညါသုး					
● ကွီၣ်ပုၤဘၣ်မ့တမ့ၢ်ဒါကဘၣ်ဆုၢ်ကွီၣ်တဖၣ်ဆူတၢ်သုတၢ်မူၤတၢ်ဘျီအတၢ်ဟ့ၣ်ကုၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ.	.	.			
#37. လဲၤန့ၢ်လီၤဒီပတၢ်တၢ်လီၢ်					
● အခွဲးတအိၣ်ဘၣ်အခါ န့ၢ်လီၤလၢကွီၣ်ကရၢၢ်ပူၤ, ပၢ်ယုၣ်ဖဲတၢ်ပတၢ်မၤထီၣ်အိၣ်အခါမ့တမ့ၢ်ဖဲတၢ်ထုးထီၣ်အိၣ်ကွီၣ်အခါ-ပၢ်ယုၣ် မၤဟးဂီၤန့ၢ်လီၤဆူၣ်တၢ်ဒီးလဲၤန့ၢ်လီၤလၢကွီၣ်ပူၤ	
#38. ဆါအိၣ်တၢ်မ့တမ့ၢ်နီၤလီၤတၢ်လၢတၢ်တဟ့ၣ်ဝဲအခွဲးဘၣ်(မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဆါအိၣ်တၢ်မ့တမ့ၢ်တၢ်နီၤလီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်တဟ့ၣ်အခွဲး တၢ်တတူၣ်လီၢ်ဘၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ်လၢအိၣ်လၢတၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤအံၤဘၣ်တခီ)					
● တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢ(အပူၤစ့ၤန့ၢ် ၅၀ ဒီလၣ်)တဖၣ်	.	.			
● တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢ အလၢအပူၤဒိၣ်တဖၣ်		.	.		
#39. မၤပျံၤကွီၣ်ဖိအဂၤလၢတၢ်စံးတကတီၤမ့တမ့ၢ်လၢနီၣ်ခိ					
● သုတၢ်ကတီၤမၤလီၤပျံၤတၢ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ကတီၤဆူၣ်မ့တမ့ၢ်ပၢ်ဖျါထီၣ်က့ၢ်ဂီၤတၢ်ပနီၣ်တဖၣ်လၢကညိၣ်ဝဲကွီၣ်ဖိအဂၤ	.	.	.		

တၢ်ပၢ်သ့ပၢ်သးလၢအတၢ်ကြးတဘၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်မၤတၢ်တၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဆံးဆၢက့ၤအီၤအပတၢ်တဖၣ်

KEY: USE LOWEST LEVEL INDICATED FIRST

<p>ပတၢ် ၁. တၢ်ပူၤဒီးကွီုဖိတၢ်တၢ်တၢ်မၤမၤတၢ်တၢ်ကရၢ်- ကြးသ့အီၤဖဲကွီုဖိတမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တၢ်ဆိၣ်ပၢ်နီၤတဘျီဘၣ်အခါ</p>	<p>ပတၢ် ၁. တၢ်ပူၤဒီးကွီုဖိတၢ်တၢ်တၢ်မၤမၤတၢ်တၢ်ကရၢ်- ကြးသ့အီၤဖဲကွီုဖိတမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တၢ်ဆိၣ်ပၢ်နီၤတဘျီဘၣ်အခါ</p>	<p>ပတၢ် ၁. တၢ်ပူၤဒီးကွီုဖိတၢ်တၢ်တၢ်မၤမၤတၢ်တၢ်ကရၢ်- ကြးသ့အီၤဖဲကွီုဖိတမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တၢ်ဆိၣ်ပၢ်နီၤတဘျီဘၣ်အခါ</p>	<p>ပတၢ် ၁. တၢ်ပူၤဒီးကွီုဖိတၢ်တၢ်တၢ်မၤမၤတၢ်တၢ်ကရၢ်- ကြးသ့အီၤဖဲကွီုဖိတမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤတဘျီဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤဘျီဆဲးတၢ်တၢ်ဆိၣ်ပၢ်နီၤတဘျီဘၣ်အခါ</p>
--	--	--	--

<p>တၢ်ပၢ်သ့ပၢ်သးလၢအတၢ်ကြးတဘၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်မၤတၢ်တၢ်တဖၣ်</p>	<p>ပတၢ် 1</p>	<p>ပတၢ် 2</p>	<p>ပတၢ် 3</p>	<p>ပတၢ် 4</p>	<p>ဆုၤဆူပၤကီၢ် ပုၤတၢ်တၢ်ကရၢ်ကရိၣ်သ့</p>
--	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	---

#40. စုကဝဲၤ, ကျိဒီးမ့ၢ်ပီၢ်တဖၣ်

<p>●မ့ၢ်ပီၢ်တဖၣ်(အိၣ်ဒီးဆၢ,နီၤလီၤ,မၤပီၢ်ထီၣ်,မ့တမ့ၢ်မၤပျံၤလၢကမၤပီၢ်ထီၣ်တၢ်ဒီးမ့ၢ်ဆူမၤပီၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပီၢ်ထီၣ်မ့တမ့ၢ်မ့တမ့ၢ်ပိးလိၣ်ယုၢ်မ့ၢ်လီၤကွဲ,မ့ၢ်ခုၣ်တဖၣ်, မ့ၢ်လၢမ့တမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတခါခါလၢပီၢ်ဖးထီၣ်သ့တဖၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတခါခါလၢအတၢ်ကျိဘၣ်တဖၣ်)</p>			<p>•</p>	<p>•</p>	<p>•</p> <p>ကဘၣ်ဆုၤလီၤဆူပၤကီၢ်အိၣ်</p>
<p>●ကျိတဖၣ်(အိၣ်ဒီးကျိလၢတၢ်ပၢ်ဖျါထီၣ်ဒ်ပဒိၣ်တၢ်ဘျီနီၢ်ဂံၢ်18USC921အိၣ်ဝဲအသိး-မ့ၢ်ဝဲ, ကျိဖုၣ်,ရဲၤဖၢၤကျိ, ကျိဖးထီၣ်, ဒီးမ့ၢ်ပီၢ်တဖၣ်)</p>				<p>•</p>	<p>•</p> <p>ကဘၣ်ဆုၤလီၤဆူပၤကီၢ်အိၣ်</p>
<p>●ကျိအဂၤတဖၣ်(အိၣ်ဒီးကျိတမ့ၢ်ဂ့ၤတမ့ၢ်ဂ့ၤ,တခါဂ့ၤတခါဂ့ၤ,ဆဲထီၣ်သးမ့ၢ်ဂ့ၤတဆဲထီၣ်အသးဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,လၢအမၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤတမၤတၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ပၣ်ယုၢ် တၢ်ဖိတၢ်လံၤတခါခါလၢအလီၤဂးဒီးကျိမ့ၢ်ဂ့ၤ လၢတမ့ၢ်ကျိနီၢ်ကီၢ်ဘၣ်(မ့ၢ်ဝဲ ဘံၤဘံၤကျိ, ကျိကလံၤဖိ,ထံကျိတဖၣ်, အဂၤ)</p>			<p>•</p>	<p>•</p>	<p>•</p>
<p>●တၢ်စုကဝဲၤအဂၤတဖၣ်(အိၣ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤတခါခါလၢမၤဘၣ်ဒိတၢ်သ့,ကျိအဂၤ, မ့တမ့ၢ်မ့ၢ်ကျိအဂၤတဖၣ်). ဒ်ကီၢ်ဖဲကျိတၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်အိၣ်အသိး ကဘၣ်တၢ်ထူးထီၣ်အီၤလၢကွီု တစုၤန့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်ဘၣ်တၢ်ဆိတလဲက့ၤအီၤသ့လၢတၢ်ဂ့ၤတခါဒီးတခါအဖိခိၣ်ဒိဖျိဘၢဖလိၣ်ပဒိၣ်ကွီုန့ၢ်လီၤ.</p>			<p>•</p>	<p>•</p>	<p>•</p> <p>ကဘၣ်ဆုၤလီၤဆူပၤကီၢ်အိၣ်</p>
<p>●မ့ၢ်ပီၢ်တဖၣ်(အိၣ်ဒီးဆၢ,နီၤလီၤ,မၤပီၢ်ထီၣ်,မ့တမ့ၢ်မၤပျံၤလၢကမၤပီၢ်ထီၣ်တၢ်ဒီးမ့ၢ်ဆူမၤပီၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပီၢ်ထီၣ်မ့တမ့ၢ်မ့တမ့ၢ်ပိးလိၣ်ယုၢ်မ့ၢ်လီၤကွဲ,မ့ၢ်ခုၣ်တဖၣ်, မ့ၢ်လၢမ့တမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတခါခါလၢပီၢ်ဖးထီၣ်သ့တဖၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတခါခါလၢအတၢ်ကျိဘၣ်တဖၣ်)</p>			<p>•</p>	<p>•</p>	<p>•</p> <p>ကဘၣ်ဆုၤလီၤဆူပၤကီၢ်အိၣ်</p>

ကိုမ့်ပုဂံပုဂံကွဲထွဲဖိမ့်ပုဂံ မုလိဝ်ဘုတ်တံမၤစၢၤလၢတံလီၤအဂၤတခီ,
 ရူလၢလၢတဖၣ်အံၤမၤစၢၤဝဲသ့သ့သ့န့ၣ်လီၤ.

ဝံသးစူၤကိးဘုတ်နဖိကွဲလၢကသးကျဲၤန့ၣ်ဝဲတံန့ၣ်လီၤလၢအဂၤန့ၣ်တက့ၢ်

ကီၢ်ရူၣ်တံသိၣ်လိလီၤဆီအဂၤ(တံသံကွဲအဂၤတဖၣ်)	816-3133
တံလဲၤကွဲတလဲၤကွဲတံကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတံတီၢ်စၢၤမၤစၢၤ	816-3593
တံန့ၣ်ကျဲးဒီးတံဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတံGuidance and Counseling	816-3702
ဆူၣ်ချုတ်ယုးတံန့ၣ်လီၤMedical Leave Home Instruction	816-3133
မၤလိတံလၢဟံၣ်အရူၤHome Schooling Office	816-3106
ဟံၣ်ယိတအိၣ်ကူၣ်သ့တံရဲၣ်တံကျဲၤHomeless Education Program	816-3717
သးစၢၤလၢတံပံတီၢ်အိၤလၢမၤကမၣ်တံအတံရဲၣ်တံကျဲၤ	816-3172
ကွဲဖိတံကွဲထွဲ/တံထုးထီၣ်ကွဲကွဲၢ်ဂ့ၢ်Pupil Personnel/Suspension Hearings	816-3547
တံပံလီၤတီၢ်/တံဟ့ၣ်လီၤမံၤစရီၤStudent Placement/Registration	816-3717
ဘၢဖလိၣ်ပဒိၣ်ကွဲလိတဲစိမိၢ်ပုၢ်Buffalo Public Schools Switchboard Operator	816-3500
ကျိၣ်အါကျိၣ်တံကူၣ်ဘုတ်ကူၣ်သ့Multilingual Education	816-3577
တံမၤစၢၤမိၢ်ပံအရူၤOffice of Parent Advocacy	816-4678
မိၢ်ပံဒီးဟံၣ်ဖိယိဖိတံမၤသကိးတံအရူၤOffice of Parent and Family Engagement	816-3170
ဘံၣ်ဘၢSecurity	816-3707
တံမၤလိလီၤဆီSpecial Education	816-3060
(ဟံၣ်ယုၣ်-ကတီၤကွဲ, ကွဲဖိတံပံလီၤတီၢ်ဒီးမိၢ်ပံတံတီၢ်စၢၤမၤစၢၤတဖၣ်)	
ကွဲပုၤပၤဆုၢ်တံအခိၣ်	816-3575

**နဖိမ့်န့ၣ်လီၤမၤလိတံလၢတံမၤလိလီၤဆီအဂၤတခီ,နဘုတ်ကိးအဝဲသ့ၣ်ကွဲ
 လၢကဒီးန့ၣ်ဘုတ်ကွဲတံမၤလိတံမၤတဖၣ်အဂီၢ်**

2022-2023

Board of Education Members

ကုန်သွင်းကမ်းတံးဖိတဖ်

Mr. Louis Petrucci

President

Park District Member

Dr. Ann Rivera

Vice President of Executive Affairs

Board Member-at-Large

Dr. Kathy Evans-Brown

Vice President Student Achievement

East District Member

Mr. Terrance Heard

Chairman of Educational Support

Board Member-at-Large

Mrs. Paulette Woods

Chairperson of Finance and Operations

Central District Member

2022-2023

Board of Education Members

Mrs. Sharon Belton-Cottman
Ferry District Member

Ms. Hope Jay
North District Board Member

Ms. Jennifer Mecozzi
West District Board Member

Mr. Lawrence Scott
Board Member-at-Large

Miss Jasmine Cameron
Student Board Member/
Student Representative

Buffalo Public Schools

Tonja M. Williams, Ed.D.
Superintendent of Buffalo Public Schools

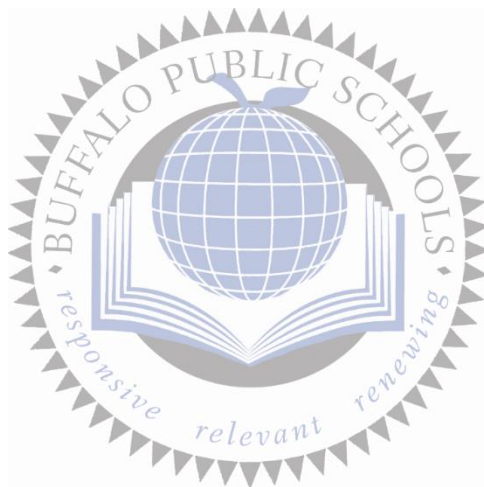
Sharon E. Brown, Ed.D.
Assistant Superintendent of Student Support Services

Orniece Hill
Assistant Superintendent of Student Support Services

www.buffaloschools.org

ကုန်သွယ်ရေးကမ်းတံးအံၤတကွၢ်တလီၤဝဲပုၤအသးနံၣ်,တၢ်စူၢ်တၢ်နၢ်,ပုၤကွၢ်ဂီၤတလၢပွဲၤဘၣ်,ထီၣ်ပုၤသဘျုး,ကလုၢ်န့ၣ်အထူထံး,ကလုၢ်န့ၣ်,ဘၣ်ကုၤအလွဲၤ,မုၢ်ခွါတၢ်အိၣ်သးလၢကုၢ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,တၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်ဘၣ်.

မ့ၢ်အဲၣ်ဒီးယုၤသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်တကွၢ်တလီၤတၢ်ဘၣ်အသနူတဖၣ်အံၤအဂ့ၢ်တခီ ဆဲးကျိးဘၣ် Tami Hollie-McGee, Chief of Human Resources, 720 City Hall, Buffalo, NY 14202 or by calling 716-816-3500.



www.buffaloschools.org